

Ændringsforslagene 3-5 og 7-10 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 11 forkastedes, idet 47 stemte for, 60 imod.

Ændringsforslag nr. 12 forkastedes, idet 47 stemte for, 60 imod.

Ændringsforslag nr. 13 forkastedes, idet 47 stemte for, 60 imod.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

35) Anden behandling af lovforslag nr. L 106: Forslag til lov om ændring af lov om institutioner for uddannelsen til studentereksamen, lov om institutioner for uddannelsen til højere forberedelseksamen, lov om grundlæggende social- og sundhedsuddannelser, lov om almen voksenuddannelse og om voksenuddannelsescentre og forskellige andre love. (Udmøntning af kommunalreformen, for så vidt angår det almene gymnasium, hf, social- og sundhedsuddannelser og andre ungdomsuddannelser samt voksenuddannelsescentre (VUC)).

Af undervisningsministeren (Bertel Haarder). (Fremsat 24/2 2005. Første behandling 29/3 2005. Betænkning 8/6 2005).

Der var stillet 47 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget og ændringsforslagene sattes til forhandling under et.

Tina Nedergaard (V):

Regeringen har i forbindelse med kommunalreformen lagt op til, at en række uddannelsesinstitutioner overgår fra amtsligt regi til statsligt

selvstyre. Det gælder f.eks. gymnasierne, hf, SOSU-uddannelserne, VUC'erne. Også sygeplejeskolerne og radiografskolerne, som er omfattet af lovforslag nr. L 107, overgår til den nye styrings- og finansieringsstruktur.

For Venstre har det været helt afgørende, at vi har velfungerende og optimale uddannelsesmuligheder for unge og voksne i det ganske land. Vi finder, at det er positivt, at særligt ungdomsuddannelserne nu får de samme styringsmæssige rammer, hvorved muligheden for samarbejde og synergi øges. Det er utrolig vigtigt, at disse samarbejder etableres. Det øger kapacitetsudnyttelsen, man kan trække på hinandens ressourcer og styrker, og man kan lære af hinanden igennem et tættere samarbejde.

I Venstre har vi imidlertid også været meget optagede af, at der fortsat er et bredt uddannelsesstilbud af høj kvalitet i de mindre befolkede områder.

Tendensen fra dette års søgning til f.eks. gymnasierne viser, at unge i højere og højere grad søger mod de større bygymnasier. Det er naturligvis i orden, at de unge vælger således, men omvendt er det risikabelt, hvis det betyder, at der ikke er tilstrækkeligt med gode uddannelsesstilbud tilbage og til rådighed i udkantsområderne og områderne uden for storbyerne. Tendensen med færre elever på de mindre gymnasier har vi set i flere år, men vi har i Venstre ønsket at sikre, at kommunalreformen i sig selv ikke bidrager unødigt til denne tendens.

Ministeren har delt den opfattelse, og han har med sin aftale med Dansk Folkeparti, regeringspartierne, Det Radikale Venstre og Socialdemokraterne skabt de bedst mulige betingelser for de mindre uddannelsesinstitutioner, herunder gymnasierne i udkantsområderne. Dette er gjort ved, at vi sikrer, at der bliver en finansieringsstruktur, som betyder, at der er tilstrækkelige grundbeløb til de mindre institutioner, så de kan opretholde deres aktiviteter trods en mere beskedne søgning.

Kl. 19.45

Desuden bemyndiges ministeren til at gribe ind, for så vidt en region henvender sig, med henblik på at sikre en fornuftig kapacitetsudnyttelse i området. Det betyder med andre ord, at ministeren kan medvirke til at fordele eleverne mere hensigtsmæssigt.

Endelig har ministeren tilkendegivet, at han inden for gymnasieforliget vil sikre, at der vil blive grebet ind, for så vidt der spekuleres i at udbyde et urealistisk højt antal retninger på et

gymnasium for derigennem at tiltrække yderligere elever. Alt sammen initiativer, der retter sig mod at sikre, at unge mennesker, der lever i vores udkantsområder, også fremover får et godt gymnasialt og et i øvrigt godt uddannelses tilbud.

I Venstre er vi tilfredse med de af ministeren stillede ændringsforslag, som da også har betydning, at vi for institutionsstrukturen på L 106, L 107 og L 109 har opnået et bredt flertal med Dansk Folkeparti, Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre.

Love gør imidlertid ikke mirakler, og det er derfor også helt afgørende, at de mindre institutioner tager handsken op og tænker utraditionelt og på tværs, således at der kan opstå nye dynamiske læringsmiljøer rundt omkring i det ganske land, så de unge og også de voksne med glæde kan vælge det lokale tilbud.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg skal blot spørge Venstres ordfører, om det er sådan, at vi her ved andenbehandlingen kan få lidt at vide om, hvordan økonomien hænger sammen i den her reform. Jeg synes jo, det er bemærkelsesværdigt, at man vedtager en lovgivning i den her rækkefølge, hvor man først vedtager en struktur og derefter begynder at tale om økonomi, vel vidende at økonomien alt andet lige er ret væsentlig for, hvordan en ungdomsuddannelse kommer til at se ud. Så jeg vil gerne bede Venstres ordfører sige lidt om økonomien og sige lidt om taxametersystemet, for mig bekendt står der ikke meget om det i den lovgivning, der bliver behandlet i dag.

Desuden skal jeg bede Venstres ordfører bekræfte, at de institutioner, der har statsligt selveje, eksempelvis handelsskolerne, har en gennemsnitlig højere klassekvotient end de ungdomsuddannelsesinstitutioner, der ikke er underlagt statsligt selveje. I samme forbindelse skal jeg bede ordføreren sige lidt om, hvorfor det er, man vælger den model, som vi ved er den værste. Vi har relativt gode forhold på gymnasiernes, hvis vi sammenligner dem med handelsskolerne, så hvorfor tilpasse det hele handelsskolerne i stedet for at gøre det omvendt?

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Tak for den korte kommentar. Nu er det jo ikke helt ualmindeligt, at man fastlægger økonomien fra år til år i en institution, men det, der er inter-

essant her, er, at ministeren har indgået en aftale med en række af partierne, som netop tager højde for, at de mindre institutioner kan komme i klemme, for så vidt der ikke er sikret et tilstrækkeligt grundbeløb. Med ministerens tilkendegivelse af at være opmærksom herpå er vi i Venstre meget trygge med hensyn til at sikre de mindre gymnasiers overlevelsesmuligheder og dynamiske læringsmiljøer.

Med hensyn til handelsskolerne er det korrekt, at der er handelsskoler, der har høje klassekvotienter. Men hvis man ser på de tekniske skoler, ser man, at der er meget lave klassekvotienter inden for visse fag. Man kan altså ikke sige noget entydigt om, at den styringsstruktur, vi her laver med L 106 – for så vidt der fortsat er flertal for den – i sig selv fører til højere klassekvotienter. Tværtimod bliver der større mulighed for at tilrettelægge undervisningen inden for institutionen, som bliver selvejende.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Nu brugte Venstres ordfører meget tid i ordførerindlægget på at tale om det lokale og det at skulle styrke det lokale. Vi kan så diskutere, om det her gør situationen bedre for de små gymnasier eller værre. Det er en helt anden diskussion.

Nu vil jeg gerne bede Venstres ordfører sige lidt om, hvad det betyder for den lokale forankring af f.eks. gymnasiernes, at de ikke kommer til at ligge på regionalt niveau. Igen mener vi sådan set, at man burde tilpasse hele ungdomsuddannelsesområdet til det regionale niveau. Vi synes, det er helt fint, at man går ind og tænker i, at vi skal samle alle ungdomsuddannelser under et og samme styringsniveau. Men det er mig komplet ubegribeligt, at man vælger staten, for det er jo netop sådan for ungdomsuddannelserne, at de fleste unge faktisk tager deres ungdomsuddannelse i lokalområdet. Det er sjældent, at en elev flytter fra Århus for at tage sin ungdomsuddannelse i Odense, ganske simpelt fordi målgruppen er for ung til at flytte rundt på den måde.

Kl. 19.50

Når Venstres ordfører nu bruger så meget tid på det her med det lokale, synes jeg da, det ville være interessant at høre, hvorfor man centraliserer i stedet for at sørge for, at der er den lokale forankring og det lokale ansvar for ungdomsuddannelserne, som ville ligge i, at man samlede alle sammen på regionalt niveau.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Det bunder jo simpelt hen i, at fru Pernille Rosenkrantz-Theil og jeg ser meget forskelligt på, hvordan der laves lokal forankring. For mig er det ikke lokal forankring, at man har et gymnasium i f.eks. Frederikshavn, som er underlagt en central styring af amtet, som ligger inde i Aalborg.

Det, der er lokal forankring for mig, er, at man har en lokal bestyrelse, som består af lokale aktører, dvs. arbejdsmarkedets parter og uddannelsesfolk, altså ressourcepersoner. Det er dem, der varetager håndteringen af den enkelte institution. Dermed kan uddannelserne og de tilbud, institutionen giver, tilrettelægges direkte og konkret i sammenhæng med det lokale.

Der vil jeg gerne trække en parallel til erhvervsuddannelsessystemet, hvor jeg oppe i f.eks. det område, jeg kommer fra, har en oplevelse af, at netop det, at det er selvejende institutioner, også gør, at de har en overlevelsesdrift, som er helt enorm. Derfor er det en lokal forankring, at man placerer det i selvejende institutioner, frem for at man principielt fra et amtsråds side vil kunne nedlægge ud fra det ene års budget efter det andet.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Det Radikale Venstre er som bekendt en del af stemmeaftalen om L 106 vedrørende gymnasierne og de øvrige områder, og derfor skal jeg kun tage en kort bemærkning for at gøre det meget klart, at vi har fælles mål, hvad angår udviklingen af ungdomsuddannelserne, gymnasierne, men jo også voksenuddannelsesområdet, og derfor spørge til Venstres forventning om konkurrencen mellem institutionerne, om det er konkurrencen, der vil være det styrende, eller om det vil være de uddannelsespolitiske målsætninger.

For det er jo det, der har været vores tilgang til de forhandlinger, vi har haft, at der skulle lægges tilstrækkelige bremses ind mod en ren markedstænkning i institutionerne, når de i højere grad får deres økonomi bundet op på antallet af elever.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Det er rigtig, som fru Margrethe Vestager nævner, at vi er enige om at gennemføre det her lovforslag.

Det, der er positivt for os, er, også med ændringsforslagene in mente, at det ikke bliver det konkurrerende, der bliver styrende for institutionerne, men i høj grad det samarbejdende. Netop lovforslaget og dets ændringsforslag betyder samlet set, at institutionerne styrkes med hensyn til at gå på tværs sammen med andre typer uddannelsesinstitutioner, men også sammen med nogle af deres egne. F.eks. vil det lokale gymnasium kunne relatere sig til det lige så lille gymnasium 20-30 km væk, og de kan i et samarbejde udbyde nogle interessante retninger netop for deres lokale ungdom; ikke i konkurrence, men i et meget tæt samarbejde.

(Kort bemærkning).

Margrethe Vestager (RV):

Netop samarbejdet bliver et af kodeordene, når man kommer til at bruge den her lovgivning. Det bliver det også i forbindelse med at lave fusioner, ikke kun mellem ens typer institutioner, men også mellem forskellige typer institutioner. For Det Radikale Venstre er det meget afgørende at fastholde det, der kan lokke, overtale, inspirere voksne uden ungdomsuddannelse til at tage fat på f.eks. hf-enkeltfag.

Derfor vil jeg gerne meget klart have Venstre til at sige noget om, hvad der er holdningen til det at sikre et voksenpædagogisk miljø, for det er vores oplevelse, at det helt entydigt er det, der gør, at man som voksen siger: Jeg tager en tur med matematikken, også selv om jeg forlod den med et nederlag, dengang jeg selv var ung. Det er afgørende, at det er et voksenuddannelsesmiljø, og at det ikke er et gymnasialt miljø, som de unge lever i.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Vi har jo haft nogle drøftelser af, hvordan man sikrer det voksenpædagogiske miljø netop i forbindelse med voksne, der ønsker at modtage undervisning. Jeg synes også, at vi er nået frem til en god fælles forståelse af, hvad der er nødvendigt for, at voksne også begår sig i et undervisningsmiljø.

Det er helt afgørende for os, at voksne, som har et særligt behov for f.eks. forberedende voksenundervisning, ordblindundervisning eller andet – det ligger også lidt uden for L 106 – kan indgå i et miljø, hvor de er sammen med andre voksne. Men jeg har ikke samme frygt, som andre ordførere har haft, for, at der er unge og voksne imellem hinanden, og det skyldes sim-

pelt hen mine erfaringer fra arbejdsmarkedet, hvor netop unge og voksne indgår i et samarbejde på tværs af uddannelser, på tværs af deres egenskaber og på tværs af deres sociale og faglige baggrund.

Kl. 19.55

Derfor mener jeg faktisk, at det kan være konstruktivt, at voksenuddannelsesmiljøerne og ungdomsuddannelsesmiljøerne har et tæt samarbejde, hvor man lærer af hinanden, bruger hinanden og f.eks. også bruger de regulære materialer, der er til rådighed. Så jeg tror ikke, der er nogen uoverensstemmelse mellem forligspartierne her.

Første næstformand (Svend Auken):

Så går vi videre i ordførerrækken, og den næste er fru Christine Antorini.

Christine Antorini (S):

Det er mit indtryk, at de forhandlinger, vi har haft i forbindelse med L 106 om gymnasierne og voksenuddannelsesmiljøerne, har udgjort et af de få områder inden for kommunalreformen, hvor vi faktisk har fået en meget saglig drøftelse af, hvordan den rette balance bliver imellem at have statslige selvejende institutioner og så alligevel give nogle muligheder for, at man regionalt har indflydelse på at vurdere, hvad der er bedst for det samlede, kan man sige, uddannelsesudbud, både for gymnasieelever og med hensyn til voksenuddannelser.

Jeg er rigtig glad for, at Dansk Folkeparti og regeringen lige præcis med hensyn til L 106 har valgt at være knap så ideologiske og faktisk har givet nogle beføjelser til regionsrådene, som, så vidt jeg kan se, ikke kan findes i nogen af de andre 47 forslag, der er om kommunalreformen. Så alene det, at det er lykkedes, kan man jo isoleret set sige er en lille sejr.

Når jeg siger det her som indledning, er det, fordi vi har haft nogle meget konstruktive drøftelser, som også afspejler sig i den stribe ændringsforslag, der ligger til L 106; ændringsforslag, som Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre i fællesskab bakker op om, sådan at vi synes, at den samlede profil for L 106 er blevet rigtig god. Jeg vil også sige tak til SF og Enhedslisten, for jeg noterer mig, at de i deres betænkning bidrag faktisk anerkender, at forslaget er blevet noget bedre i kraft af de ændringsforslag, der er. Det vil jeg tage som en cadeau til, at vi ikke er landet det helt forkerte sted.

Nogle af de forandringer, der er sket med L 106, er først og fremmest, at de nye regionsråd reelt får en rolle at spille med hensyn til den kapacitet, der vil være på de gymnasier, der hører til regionen.

Det betyder, at hvis der er et selvejende gymnasium, som bliver fristet til at udvide kapaciteten voldsomt bare for at trække kunder til butikken, så er der en mulighed for, at regionsrådet kan sige, at det her simpelt hen ikke duer, og kan klage til ministeren, som så har en bemyndigelse til at gribe ind for at sikre, at der kommer det her brede regionale tilbud for gymnasier.

Vi ved, at lige præcis med hensyn til de to grupper, som det her lovforslag handler om, nemlig unge, der vil starte på gymnasiet, og voksne, der vil tage en vokseneftersuddannelse, er det utrolig vigtigt, at der er et tilbud tæt på. Vi ved simpelt hen, at nærhed er et afgørende kriterium for, om unge vælger at tage en uddannelse.

Så der er kommet en ændring, der faktisk giver denne her kompetence til regionsrådet, så man kan lave en samlet planlægning i overensstemmelse med kapaciteten.

Den anden diskussion, der er, går på, hvordan man så sikrer kvaliteten i de udbud, der vil være på de nye selvejende gymnasier. Der skal det ikke være nogen hemmelighed, at vi har været bekymrede for, om man også her vil kunne se, at nogle enkelte selvejende gymnasier kunne finde på at udbyde alverdens mærkværdige ting simpelt hen for at få kunder i butikken. Det er altså nogle diskussioner, som vi nu har fået defineret bliver rykket over i gymnasierreformforligskredsen, og jeg vil meget opfordre til, at vi snarest muligt får nogle drøftelser i denne her kreds, sådan at vi kan sikre både kvalitet og et nært tilbud med de ændringer, der er her.

Med hensyn til voksenuddannelserne er der sket en række forbedringer. For det første bliver det obligatorisk for voksenuddannelsescentrene at nedsætte uddannelsesudvalg, og der bliver også en pligt – det er jo utrolig vigtigt – for ministeren til at fastsætte et loft over den maksimale deltagerbetaling, som der er, enten hvis man skal gå på hf, eller hvis man skal deltage på et VUC-center.

Det er også et af de udeståender, der har været, at dels skal der være et nært tilbud, dels at skal der være et stærkt voksenpædagogisk miljø, men også, at det skal være sådan, at det er en pris, der er til at betale. Der er kommet et loft over deltagerbetalingen.

For os i Socialdemokratiet er hele den satsning, der har været i mange år, hvad angår kortuddannede voksne, og de muligheder, der skal være for uddannelse, altså helt afgørende. Vi ved, at der er utrolig mange job – det er faktisk en kvart million job i Danmark – som, kan man sige, rokerer rundt i forbindelse med globaliseringen, og der ved vi, at vi har stået utrolig stærkt i Danmark, så vi ikke har mistet arbejdspladser endnu, fordi vi har haft det her brede voksenefterskoleuddannelsessystem.

Vi har med det her lovforslag fået sikret, at det ikke går fløjten på trods af de ændringer, der sker, hvor det har været meget magtpåliggende for regeringen sammen med Dansk Folkeparti ikke at give regionsrådet noget indflydelse i øvrigt.

Der er også sket andre forbedringer af lovforslaget i forbindelse med elevindflydelse og medarbejderindflydelse. Der er med det her lovforslag og også nogle af de øvrige lovforslag, der kommer om lidt, blevet sikret, at to elever, både i de midlertidige og i de permanente bestyrelser for de nye selvejende institutioner, kommer til at være med, og at deres synspunkter bliver ført til protokols, dog har de ikke stemmeret. Det handler om, at der vil være en del af de her elever, som er under 18 år, men det, der er vigtigt, er, at elevernes stemmer er repræsenteret. Der er to elever, så der vil hele tiden være en kontinuitet og et overlap, som er utrolig vigtigt for, at elevdemokrati ikke bare skal blive noget, man snakker om, men som man i realiteten ikke kan efterleve.

Kl. 20.00

Der er ét stort udestående, som jeg gerne vil fremhæve her til sidst, fordi jeg virkelig håber, at den konstruktive tilgang, som regeringen har haft for at nå en aftale på det her område, også vil afspejle sig i det, der måske i virkeligheden er allervigtigst, nemlig de fremtidige diskussioner, der bliver om en taxameterreform og en reform af styreformen. Vi synes, at det er rigtig, rigtig ærgerligt, at det har været afkoblet, og at de analyser først ligger klar her i august/september måned. Det er altså nu, vi skal beslutte rammerne for indholdet af de her dele af kommunalreformen.

Men vi har til gengæld i den aftale, der er indgået, sikret os, at vi arbejder konstruktivt videre for at nå frem til enighed om at revidere taxametersystemet og styreformen, herunder om, hvordan vi sikrer os, at der bliver en ordentlig medarbejderrepræsentation i både de midlertidige

og de permanente bestyrelser. Jeg vil meget opfordre regeringen til at gøre sig lige så stor umage, som regeringen har gjort i forhandlingerne, med at nå til en fælles overensstemmelse, for det er simpelt hen meget vigtigt, at der ikke går, kan man sige, partipolitik i det, og at vi får fastlagt de her grundlæggende principper for, hvordan finansieringen skal være.

Der er dog nogle principper, som allerede er slået fast med denne her aftale, og de består i, at små institutioner eller små afdelinger i institutioner er sikret, at der er et grundtilskud, som er uafhængigt af antallet af elever. Det er altså vigtigt, for at vi kan sikre os denne her nærhed til uddannelsesmiljøet, uanset om vi snakker gymnasier eller vi snakker voksenuddannelsescentrene.

Så samlet set er vi nået rigtig langt, hvorfor vi er gået ind i en aftale sammen med regeringen, sammen med Dansk Folkeparti og sammen med Det Radikale Venstre om L 106, men igen opfordrer vi her til sidst til, at vi også når at blive enige om taxameter- og styredelen, for det er det, der sikrer, kan man sige, det økonomiske fundament for, at vi faktisk også fremover får et vel fungerende uddannelsessystem.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Nej til statsligt selveje. Det er overskriften på en annonce, som fremtrædende socialdemokrater har underskrevet i forbindelse med forhandlingerne om statsligt selveje på gymnasierne. Det er klart, at det var de danske gymnasier rigtig glade for, for de har nemlig været meget kedede af, at f.eks. deres indflydelse bortfalder som konsekvens af denne her lovgivning.

Jeg kunne godt tænke mig at vide, hvad det er, der har ændret sig, siden fremtrædende medlemmer af Socialdemokratiet skrev under på den annonce, hvor der meget klart i overskriften stod »Nej til statsligt selveje«. Nogle af de ting, der bliver påpeget i den annonce, er, at erfaringerne fra handelsskolerne peger på, at selveje baner vejen for forringelser og nedskæringer. Højere klassekvotienter, lærerfri undervisning og store frafald er blandt eksemplerne. Hvad er det helt præcis, Socialdemokraterne har fået ind i denne her aftale, som gør, at det ikke længere er sådan? Og hvad er det helt præcis i denne her aftale, der gør, at eleverne har reel indflydelse? Det er da fint nok, at man kan blive hørt på, og det er da fint nok, at der kan blive skrevet noget

ned i en protokol, men har man stemmeret, eller har man ikke stemmeret?

(Kort bemærkning).

Christine Antorini (S):

Allerede i dag er det jo sådan, at gymnasieeleverne ikke har stemmeret, når det handler om beslutninger, som har økonomiske konsekvenser.

Det, der er sket med det her lovforslag, er, at der nu er kommet med ind, at der er to elevrepræsentanter, sådan at der kan være et overlap. Vi ved, at de er der i 3 år, og det er utrolig vigtigt, at der kommer denne her kontinuitet. Det er faktisk noget mere, end hvad der har været før.

Så er det rigtigt, at der som sagt kan være en diskussion om, hvorvidt de skal have stemmeret eller ej. Personlig har jeg den holdning, at jeg tror, man skal passe meget på og se på, om det er en fordel, at man også har den stemmeret, i forhold til at der også påhviler en et ansvar for økonomiske beslutninger, samtidig med at man forlader et uddannelsessted efter kort tid.

Når det er sagt, vil jeg sige, at vi også har haft løbende drøftelser undervejs i forhandlingerne om L 106 med bl.a. Danske Gymnasieelevers Sammenslutninger, som har udtrykt stor tilfredshed med, at der faktisk er sket et fremskridt, hvad der ikke var i lovforslaget oprindeligt, hvor elevrepræsentationen overhovedet ikke var der, og med, at de kan have to elevrepræsentanter, ligesom deres synspunkter kan føres til protokols.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg anerkender sådan set, at det er blevet en lille bitte smule bedre. Det er jo derfor, vi normalt peger på Socialdemokraterne frem for på Venstre. Det er, fordi der er en marginal forskel, som for det meste falder ud til Socialdemokraternes fordel.

Kl. 20.05

Det, der blot undrer mig i denne her sammenhæng, er, at gruppeformand og politisk ordfører for Danmarks desværre næststørste parti har skrevet under på en annonce, hvor der står nej til statsligt selveje – det er jo bekvemt lige op til et valg, hvor man nyder godt af at få førstegangsvælgere, som bl.a. er blandt gymnasieeleverne – og at der i annoncen står, at erfaringerne fra f.eks. handelsskolerne peger på, at selveje ba-

ner vejen for forringelser og nedskæringer. Højere klassekvotient, lærerfri undervisning og stort frafald er blandt eksemplerne.

Jeg fik ikke noget svar på, hvad det er, der er forandret. Vi ved jo, at det, der har været allerallerførste prioritet på elevernes samlede dagsorden, hvad enten det har været handelsskoleelever, teknisk skole-elever eller gymnasieelever, har været at få flere ressourcer til deres uddannelse, fordi præcis de her ting er et kæmpeproblem for dem og i øvrigt bliver et kæmpeproblem for det samlede samfund.

Det skrev Socialdemokraterne under på inden valget. Hvad er det, der har forandret sig på præcis de her punkter, som gør, at man nu løber fra det løfte til eleverne?

(Kort bemærkning).

Christine Antorini (S):

Socialdemokratiet har ikke haft en principiel modstand mod selvejende institutioner, men der har selvfølgelig været drøftelser i en situation, hvor der ligger et lovforslag, som vil etablere selvejende institutioner ud fra det princip, at hele uddannelsesverdenen skulle være organiseret på den samme måde og de øvrige ungdomsuddannelser altså også er organiseret som selvejende institutioner. Der har vi taget det udgangspunkt at sige: O.k., hvordan kan vi med de præmisser alligevel få skabt en ramme, som gør, at vi stadig væk har et velfungerende gymnasialt uddannelsesstilbud?

Det er også derfor, vi har lagt utrolig meget vægt på, at regionsrådene får noget kompetence, hvad de har fået med de ændringsforslag, som vi har fået igennem, nemlig at de kan gribe ind, hvis nogle selvejende institutioner udvider kapaciteten uhensigtsmæssigt, og vi skal også have en drøftelse af udbuddene.

Det er den måde, hvorpå man kan have en fornuftig balance, som i øvrigt også giver et fri rum for selvejende institutioner, så det gerne skulle give dynamik til, at de kan udvikle sig bedst muligt inden for rammerne, som gymnasiereformen giver.

Så det er en afvejning, hvor vi synes, at man med de ændringer, der er nu, kan nå rigtig langt med hensyn til at have et regionalt tilbud, og hvor der i øvrigt også – jeg vil godt understrege det igen, og jeg er glad for, at fru Pernille Rosenkrantz-Theil trods alt anerkender det – er kommet væsentlige fremskridt, hvad angår indflydelsen til ikke mindst eleverne.

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg skal gøre Folketinget opmærksom på, at der nu er fem ordførere, der har bedt om ordet som ordfører. Den første er hr. Søren Krarup.

Søren Krarup (DF):

Jeg vil blot i al korthed markere, at vi naturligvis er med på det forslag, som udgøres af L 106. Jeg vil ikke, selv om jeg egentlig havde lyst til det, gå ind på at sige, at det måske sker med en spirende utryghed ved, for ikke at sige kritik af den gymnasiereform, der bliver til her efter sommerferien. Det er i stigende grad gået op for i hvert fald mig, at der er forskellige kritiske punkter ved den, som man måske skal se meget nøje på.

Men med hensyn til L 106: Vi stemmer naturligvis for det. Som det allerede er blevet nævnt, kan der jo altså stilles nogle spørgsmål til taxametersystemet om, hvad det kommer til at betyde for de små gymnasier, hvor vi noterer os med tilfredshed, at de alle får et grundtilskud. Alligevel kan vi frygte, at taxametersystemet kunne føre til, at de små gymnasier bliver mere eller mindre overfløjet af de store. Det håber vi altså at man undgår, ligesom vi også håber, at den lokalbestyrelse, der opstår, ikke vil være for kommercialiseret, men vil være med til at sikre et fagligt niveau, og at den også vil sikre, at de ansatte, rektor og lærere, på gymnasiet får en faglig opbakning, så man ikke risikerer, at der ud fra et succeskriterium sker afskedigelser, som vil forringe netop den saglige undervisning og kvalitet på gymnasiet.

Men vi tilslutter os som bekendt L 106 og stemmer for det.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det fru Carina Christensen som ordfører.

Carina Christensen (KF):

Jeg vil sige, at vi i Det Konservative Folkeparti glæder os over, at det er lykkedes at skabe bred politisk enighed om den fremtidige struktur for ungdomsuddannelserne. Vi får nu en ny effektiv struktur, hvor alle ungdomsuddannelserne er samlet i staten, og vi får også fjernet de nuværende barrierer for samarbejde mellem institutionerne, som skyldes, at de i dag har forskellige myndighedsansvar, forskellige regelsæt og forskellige økonomistyringsystemer.

Kl. 20.10

Med den her nye og forhåbentlig forbedrede struktur vil vi formentlig være bedre rustede til i fremtiden at sikre alle unge et fleksibelt, sam-

menhængende og lokalt forankret udbud af ungdomsuddannelser.

Der skal, som det fremgår af debatten, nu gennemføres en grundig styringsanalyse af ungdomsuddannelsernes overgang til statsligt selveje, herunder udformningen af den fremtidige taxameterfinansiering. I Det Konservative Folkeparti lægger vi i den forbindelse meget vægt på, at det sikres, at de små institutioner i udkantsområderne kan overleve. Men som det også er fremgået her i dag, er det heldigvis noget, der er bred politisk konsensus om.

Det her er i det hele taget et af de lovforslag i kommunalreformen, hvor vi får en markant forbedring af tingenes tilstand. Vi ser i hvert fald frem til, at institutionerne vil bruge deres nye struktur til at danne nogle nye og spændende institutionssamarbejder.

Vi støtter de ændringsforslag, som undervisningsministeren har stillet, og vi støtter selvfølgelig også fortsat L 106 i dets helhed.

(Kort bemærkning).

Anne Bastrup (SF):

Under førstebehandlingen af L 106 havde vi en diskussion om, hvordan vi kunne sikre, at trafik-selskaberne rent faktisk fik prioriteret hensynet til de små gymnasier. Vi ved, at der er 40 gymnasier på bekymringslisten. Vi ved, at der, nu hvor selveje indføres, er stor risiko for, at de små gymnasier bliver klemte. Hvad så, hvis man ikke samtidig har taget trafikministeren i ed på at skabe sikkerhed for, at trafik-selskaberne rent faktisk er forpligtet til at sørge for, at bussen kommer frem? Har man gjort noget i den sammenhæng? Jeg kan ikke læse det ud af betænkningen.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Det er faktisk et meget relevant spørgsmål, som fru Anne Bastrup her stiller. Der er sket noget under forhandlingerne. Der har været rettet en henvendelse til Trafikministeriet om, hvorvidt de vil tage en dialog med trafik-selskaberne om, hvordan de selvfølgelig skal sikre, at der også vil være busforbindelser, tog osv. ud til gymnasierne, også i udkantsområderne. En ting er, at vi sikrer udkantsgymnasierne, men vi skal også sikre, at man rent faktisk kan blive transporteret derhen. Det er en prioritet.

Det er så ikke noget, der ligger i Undervisningsministeriets regi, sådan som jeg har forstået det. Det ligger hos trafikministeren, men det

er jo også min kollega. Jeg vil da i hvert fald holde ham fast på det og sørge for, at det selvfølgelig også bliver bragt i orden.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg kan forstå, at det var den triste oplysning, at der i virkeligheden ikke er kommet noget som helst håndfast fra trafikministeren, og det var faktisk også min frygt.

Så har jeg et andet spørgsmål om noget, som også har undret mig lidt. Hvad er grunden til, at det her lovforslag skal gennemføres i denne samling i stedet for til efteråret, al den stund loven først skal træde i kraft på et senere tidspunkt end kommunalreformen som sådan?

Hvis det var, man havde udsat det, havde vi jo også haft rammen for det. Så havde vi vidst, hvad der i øvrigt var af penge og styreform i det. Hvad er den konkrete grund til, at det skal hastes igennem, andet end at der så ikke rigtig er nogen, der opdager, at det bliver gennemført?

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Jeg synes nu, det er forkert at sige, at vi har hastet det her lovforslag igennem. Jeg synes, vi har haft en meget grundig og lang drøftelse, ikke mindst i Uddannelsesudvalget. Vi har haft mange deputationer inde, og alle har haft mulighed for at give deres besyv med.

Jeg er faktisk meget glad for, at vi gennemfører lige netop det her lovforslag som en del af kommunalreformen. Som jeg også sagde i mit ordførerindlæg, mener jeg rent faktisk, det er et af de tiltag i kommunalreformen, hvor der sker en markant forbedring af tingenes tilstand.

Det, der sker nu, er, at vi får harmoniseret styringsstrukturen for alle ungdomsuddannelser. I dag er det sådan, at de mange forskellige ungdomsuddannelser, vi har, har forskellige regelsæt, forskellige myndighedsansvar og forskellige økonomistyringssystemer. Alt det bliver nu harmoniseret, det bliver ensrettet, og de får optimale muligheder for at samarbejde og udnytte hinandens ressourcer tværfagligt osv. osv.

Jeg tror, det bliver spændende at følge, hvordan ungdomsuddannelserne udvikler sig i fremtiden. Nu har vi i hvert fald givet dem alle de strukturelle muligheder, og så er det så op til dem selv at udnytte dem bedst muligt.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

I disse EU-tider kan jeg ikke lade være med lige at komme herop og snakke lidt om harmonisering, for hvorfor er det sådan, at man altid skal harmonisere det, der er værst? Først og fremmest kan jeg ikke forstå, at man synes, det er positivt at tage ordet ensretning i sin mund, men vi kan måske godt nå frem til en eller anden enighed om, at det er en god idé, at ungdomsuddannelserne ligger under det samme strukturelle niveau. Hvis man kigger på de undersøgelser, der er lavet for handelsskolerne, viser det sig jo, at klassekvotienterne på handelsskolerne er ringere end i gymnasiet. De tekniske skoler gennemfører såkaldt lærerfri undervisning. Det er en skandale: lærerfri undervisning, hvad er det for en størrelse?

Og så taler man om harmonisering, hvor man tager de bedst fungerende ungdomsuddannelser og lægger dem ind under de ringest fungerende ungdomsuddannelsers strukturniveau. Det virker da fuldstændig som goddag mand økseskaft.

Kl. 20.15

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Der er i hvert fald ingen tvivl om, at Enhedslisten ikke er så glad for taxameterstyring. Vi har ikke de store problemer med taxameterstyring, og vi mener rent faktisk også, at det er den rigtige model, der er valgt.

Man kunne have valgt en anden model, det anerkender jeg, men vi tror på, at den bedste måde at fremtidssikre ungdomsuddannelserne på er ved at lave den her model, hvor vi samler dem i staten. De får taxameterstyring, de bliver lagt ind under den samme myndighed, og de får et ensartet regelsæt. Jeg skal nok lade være med at bruge ordet ensartet; de får et fælles regelsæt. De får et fælles økonomistyringssystem, der gør, at de har optimale muligheder for at samarbejde og lave nogle spændende nye institutioner forhåbentlig til fordel for de unge.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det fru Pernille Rosenkrantz-Theil. Efter hende er det hr. Carsten Hansen, også for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Det undrer mig sådan set ikke, at de borgerlige partier ikke har noget problem med at skærpe uddannelserne. Så sent som i dag hører vi statsministeren på den ene side sige, at vi skal sørme bekymre os om fremtidens folkeskole, samtidsdig med at vi kan læse i dagens aviser, at man endnu en gang har indgået en kommuneaftale, hvor antallet af kroner pr. elev falder. Den der forvirring, der er i den borgerlige lejr, er jeg helt bekendt med.

Jeg kunne godt tænke mig at vide, hvorfor man mener, at taxameterstyring er en god idé. Jeg kunne godt tænke mig at vide, hvorfor man mener, at det præcis skal være på det statslige niveau, at tingene skal samles. For vi er jo enige om, at de skal samles, men vi er bare ikke enige om niveauet. Der er sådan set ikke noget nyt i, at der står en borgerlig ordfører og siger: Vi mener det, der står i lovforslaget. Nej, det kan jeg godt regne ud. Det, jeg godt kunne tænke mig at vide lidt om, er, hvorfor de mener det. For alt talmateriale om det her viser, at det suverænt er den dårligste model for ungdomsuddannelserne. Så hvis det, det handler om, er, at man gerne vil have et indirekte håndtag til nedskæringer, så sig det dog, i stedet for at vi skal til at føre tal-krig på også det her område. Fremlæg dog fakta, så vi kan diskutere, hvad vi skal gøre med prioriteringen af det her samfund.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Jeg synes egentlig, at jeg har svaret på det, men jeg gør det gerne igen. Det, vi går ind for, og det, vi nu opnår, er, at vi får en ny og effektiv struktur, hvor alle ungdomsuddannelserne er samlet i staten, og det synes vi er godt, for der lå mange i forvejen. Nu samler vi dem alle sammen i staten. Samtidig får vi fjernet de barrierer, der i dag er for institutionernes interne samarbejde, fordi de er underlagt forskellige myndighedsansvar, forskellige regelsæt og har forskellige økonomistyringssystemer. Det får vi nu gjort op med. Vi mener, at taxameterstyringen er den rigtige model, der vil fremtidssikre ungdomsuddannelserne bedst, og vi mener, at det er det rigtige sted at placere ansvaret, nemlig i staten.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Som ene hane i matriarkatet skal det vel være til-
ladt at blande sig lidt i ordførernes debat. Jeg vil

godt spørge fru Carina Christensen: Er det ikke rigtigt, at der står i lovforslaget, at økonomien er den samme, som den er i dag, altså at det er udgiftsneutralt, og at man bevarer den samme økonomi i gymnasierne, og at der dermed ikke er lagt op til, at det skal være et spareforslag for gymnasierne?

Det andet, jeg godt ville tage fat i, er i virkeligheden den der analysedel, som foregår nu. Der har jo vist sig en række bekymrede miner, og vi har i Uddannelsesudvalget hørt deputationer sige, at det godt kan være, at kommissoriet er godt nok, men at der altså er nogle bekymringer over, om man kommer nok rundt, og over, om det er nogle gamle analyser, man bruger.

Jeg vil spørge Det Konservative Folkeparti: Er De Konservative indstillet på, at det bliver en omfattende analyse, som inddrager også andre dele af uddannelsesverdenen, så vi får set på taxameteret, hvilket fru Pernille Rosenkrantz-Theil henviser til? Derudover er det afgørende for os, at vi får en tilkendegivelse fra De Konservative om, at vi i virkeligheden er fælles; det er fælles gods det her, også når vi skal udmønte principperne i forhold til de små gymnasier, også det i Fåborg.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Det er altid dejligt, at vi kan rejse et par fynske sager heroppe, fra en fynbo til en anden.

Det er hundrede procent rigtigt: Jeg kan bekræfte, at der ikke er tale om et spareforslag. Det her lægger op til, at det skal være udgiftsneutralt.

Med hensyn til den her analyse, der skal laves, og som forhåbentlig bliver færdig til august, er vi selvfølgelig indstillet på, at det skal være en grundig og meget omfattende analyse, hvor vi kigger på ungdomsuddannelserne som helhed. Vi kan også godt gå ind og analysere taxametersystemet i dets helhed, og er der steder, hvor det er helt oplagt, at vi kan gå ind og ændre for at forbedre det, så ser vi da også meget positivt på det.

Kl. 20.20

Så spørger hr. Carsten Hansen, om vi her vil love, at Socialdemokraterne bliver inddraget i den fremtidige udformning af taxametersystemet. Der er netop indgået en stemmeaftale, hvor vi er enige om, at vi skal tale sammen, når analysen foreligger. Men vi har jo netop sagt, at vi ikke vil love hinanden, at vi også skal blive enige om den endelige udformning.

Men vi er selvfølgelig interesseret i, at vi når at blive enige, hvis det overhovedet kan nås.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Jeg vil godt starte med at takke for tilkendegivelsen. Det, der er afgørende vigtigt, er de principper, man udmønter taxameteret efter, og det er selvfølgelig det, vi skal diskutere på baggrund af analysen. Men det er klart, at vi allerede nu har fastlagt en række principper for grundfinansieringen også i forhold til de små gymnasier.

Men det, der er vigtigt for os, er at få den tilkendegivelse om, at man i Det Konservative Folkeparti anser det for vigtigt, at den forligspartner, der er med i gymnasieforliget, og den aftale, vi nu har på gymnasieområdet, opretholdes og sikres, for vi er jo i den situation, at vi havde ønsket at få en fælles aftale, hvor vi også gik videre.

Vi kunne ikke komme længere i forhandlingerne. Derfor er det vigtigt for os at få den tilkendegivelse om, at Socialdemokratiet er med i de forhandlinger, der kommer her og nu.

(Kort bemærkning).

Carina Christensen (KF):

Jeg kan bekræfte, at der er indgået en stemmeaftale, hvor vi er enige om, at når styringsanalysen foreligger, så sætter vi os sammen og ser, om vi kan nå til enighed om den fremtidige udformning af taxameterstyringssystemet. Men jeg vil til gengæld gerne sige, at jeg ikke tror, at vi får svært ved at nå til enighed. Som jeg har hørt det her i dag, er det egentlig fælles bekymringer, vi har, nemlig bl.a. at sikre udkantsområderne. Så jeg forudser faktisk ikke, at vi får de helt store problemer. Vi går i hvert fald konstruktivt ind i forhandlingerne.

Første næstformand (Svend Auken):

Vi går videre i ordførerrækken. Den næste er fru Margrethe Vestager som ordfører.

Margrethe Vestager (RV):

Det Radikale Venstre glæder sig over de fremskridt, som er nået igennem forhandlingerne om lovforslag nr. L 106. Vores udgangspunkt var, at det principielt er udmærket med selvstyrende og selvejende institutioner. Det, som er afgørende, er, at de har vilkår, som gør, at man kan holde fokus på det uddannelsesmæssige. Det er det, der er det afgørende. Det er den faglige og

pædagogiske tilrettelæggelse af uddannelserne og fokus på den, der kendetegner institutionens kvalitet.

Da vi læste forslaget første gang, havde vi egentlig en fornemmelse af, at regeringen lagde op til en parallel til den proces, der dannede Centre for Videregående Uddannelse. Altså en egentlig sammenhængende vision for, hvordan de institutioner, som udbyder ungdomsuddannelser, skal hænge sammen, arbejde sammen og koordinere med hinanden.

Det har vist sig, at det er noget, som kommer efterfølgende, og det er vel egentlig omkvædet i den her proces: Det er noget, der kommer efterfølgende. For det havde jo været utrolig hensigtsmæssigt, hvis den styringsanalyse, som er varslet til at være færdig til august, havde været færdig, mens vi havde de her forhandlinger, for så havde vi kunnet se tingene i sammenhæng, og så var vi ikke nået ud i de tro og love og hensigter, som vi allerede har været igennem flere gange med de ordførere, der har haft ordet før mig.

Men uanset om der er noget, der kommer efter, er vi glade for de ting, som er forslået: ændringsforslagene, som gør, at gymnasierne i højere grad må se sig selv som nogle, der ikke behøver at gøre sig de helt vilde overvejelser om at konkurrere med hinanden, om kapacitet eller fag, men kan koncentrere sig om det samarbejde, der er nødvendigt for at give det bedst mulige uddannelsesudbud, hvor man nu engang er placeret.

En anden ting, som har været helt afgørende for Det Radikale Venstre, har været at fastholde, at der i forhold til voksenuddannelserne skal være et voksenpædagogisk miljø. Det hænger sammen med den i virkeligheden ret enkle iagttagelse, at hvis man skal lære noget, skal man føle sig hjemme og respekteret i det miljø, hvori man lærer.

Der er meget stor forskel på uddannelsesmiljøet i en 1. g af 16-årige og på det blandede hold, som hf-enkeltfag på fællesfags matematikniveau faktisk udgør. Derfor har det været helt afgørende for os at få fastslået, at der for ledelsen skal være viden om og mulighed for at fastholde det voksenpædagogiske, også hvis man indgår i fusioner.

Men en ting er som sagt, at det lovforslag, vi kommer til at stemme om ved tredjebehandlingen, bliver sådan, at vi kan stå inde for det, noget andet er forventningerne til det, som skal komme. Hvis man ser i betænkningen, vil man

jo se, at de partier, som har indgået stemmeaftalen, også har udtrykt en forventning til hinanden.

Kl. 20.25

Vi håber, at vi kan indgå i forhandlinger om den principielle taxametermodel, men måske og forhåbentlig også i forbindelse med finansloven om det egentlige taxameter på baggrund af en gennemgribende styringsanalyse, så vi faktisk også i denne anden runde sikrer, at der er fokus på uddannelse, på den regionale forankring, og at man selvfølgelig gør det inden for den sundeste og mest omhyggelige økonomi, man kan komme af sted med, men at det er uddannelsen, der er det primære. Man skal også sikre, at der vil være den åbenhed til at se på, om andre uddannelsesinstitutioner skal have korrigeret nogle af deres styringsmæssige kompetencer eller karakteristika, hvis man finder, at der er for lidt fokus på det uddannelsesmæssige.

Som det har været åbenlyst under Enhedslistens ordførers korte bemærkninger, er der i hvert fald nogle, der har den oplevelse, at nogle af de selvejende institutioner har fokus for stærkt rettet mod økonomien og for lidt mod uddannelseskvaliteten. Det skal jeg ikke gøre mig til dommer over. Det er min oplevelse, at langt, langt det største flertal af vores institutioner gør sig meget stor umage for at give unge den bedst mulige uddannelse. Men det er helt afgørende, at vi overvejer, om vi strukturelt også understøtter den optagethed af den gode uddannelse.

Dertil vil vi også i det efterfølgende se efter, hvordan det kommer til at forholde sig med medarbejderindflydelsen og elevindflydelsen, og vi er meget glade for, at det lykkedes at få fastslået allerede i den her fase, at der skal sidde to elever i bestyrelsen. Jeg tror, det er mindre afgørende, om man formelt har stemmeret, eller om ens holdning skal føres til protokols, for det er i debatten og i diskussionen og i atmosfæren, at beslutningerne i realiteten tages.

Sidst, men ikke mindst ser vi meget frem til at få den bredere diskussion i forbindelse med den institutionsredegørelse, som ministeren vil give, for det gør, at vi kan få et overblik over, hvordan landskabet faktisk kommer til at se ud. Vi kan blive sikre på, at det bliver sådan, som vi gerne vil have det, nemlig at der er uddannelsesinstitutioner i et meget fint net ud over hele landet.

Selv om der er unge, der gerne flytter sig, så ved vi også, at der er unge, som har masser af talent, arbejdsomhed og vilje til at uddanne sig,

men som ikke kommer i gang, hvis ikke der er en uddannelsesinstitution inden for en forholdsvis kort geografisk horisont. Det er vigtigt, at de unge også får gode muligheder for uddannelse, og det er det, der har været vores udgangspunkt. Jeg håber, at de ændringer, vi har fået igennem, er med til at sørge for, at det faktisk lykkes.

Første næstformand (Svend Auken):

Tak til fru Margrethe Vestager. Så går vi videre med fru Anne Baastrup som ordfører.

Anne Baastrup (SF):

Dette lovforslag er meget præget af håb og tro, hvilket hr. Søren Krarup også sagde. Det er ikke præget meget af fakta og viden, og det er stadig væk en kilde til undren for mig, hvorfor det skal gennemføres, før taxameterstyringsmodellen er på plads, og før vi har rammen. I virkeligheden er det jo en tom skal, der nu vedtages.

For SF har et helt afgørende argument imod dette lovforslag været, at man går over til selveje. Vi har jo på en lang række af de andre ungdomsuddannelser oplevet konsekvenserne af selveje. Kommer man ud på handelsskolerne, og kommer man ud på de tekniske skoler, er det ikke sjældent, man hører, at der er lærerfri undervisning, at der er 35 elever på et undervisningshold osv.

Vi frygter, at det, der sker på nuværende tidspunkt på handelsskoler og tekniske skoler, også kommer til at ske på gymnasierne. Det er heller ikke tilfældigt, at DGS i valgkampen overbragte det meget klare ønske til de forskellige partier, om de dog ikke godt kunne forstå, at selveje ikke var vejen frem for ungdomsuddannelserne. Vi så hellere, at de i langt højere grad var regionalt funderet.

Vi anerkender selvfølgelig – fru Christine Antorini pegede også på, at vi har skrevet om det i betækningsbidraget – at de ændringsforslag, som Socialdemokratiet og De Radikale har fået indføjet, er fine. Det er godt, det er et fremskridt, men i forhold til det grundlæggende problem mener vi nu alligevel ikke, at det er godt nok til, at vi kan stemme for det.

Vi tror ikke på, at den her konstruktion, der kommer, rent faktisk kan bevare de små gymnasier. Vi kan jo se, hvor mange penge de forskellige uddannelsesinstitutioner bruger til at annoncere, til hele tiden at presse hinanden. Med den manglende gennemsigtighed, der er i økonomien, frygter vi, at der bliver en intern konkurren-

ce gymnasierne imellem, hvor de små forsvinder med den konsekvens, at folk, der bor i udkantsområderne, får svært ved at finde en ungdomsuddannelse til deres børn.

Kl. 20.30

Vi ved jo, at de unge undertiden har svært ved at flytte sig ret langt. Derfor er det meget centralt, hvis alle skal have en ungdomsuddannelse, at uddannelsesinstitutioner også ligger i udkantsområderne. Vi har 40 bekymringsgymnasier allerede nu. Jeg anerkender selvfølgelig, at ministeren er opmærksom på, at de små gymnasier skal have et særligt tilskud, men alligevel.

Når man samtidig ikke har fået mere styr på trafikken, ud over at man har sendt et brev til trafikministeren om, at nu skal han være opmærksom på det, og når vi samtidig kender den måde, som trafikselskaberne her forleden dag i den endelige udformning blev konstrueret på, kan vi virkelig se frem til, at det simpelt hen teknisk-fysisk er umuligt for de unge at komme frem til det gymnasium, der ligger i et udkantsområde.

Samlet set har vi altså mange gode grunde til ikke at stemme for det her lovforslag. Vi er naturligvis stadig væk en del af gymnasiereformen, men vi er bare bekymrede for, hvordan den gymnasierreform rent faktisk bliver udmøntet, når selvejet starter.

Formanden:

Tak til fru Anne Baastrup. Så er det fru Pernille Rosenkrantz-Theil som ordfører.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Grunden til, at jeg blev så irriteret over den konservative ordfører, var, at vi aldrig når ind til kernen i den her debat, hvis der ikke er nogen, der forklarer, hvorfor de mener det, de gør. Enhver kan jo stille sig herop og sige, at man mener, at det her lovforslag er godt. Det er søreme et interessant udgangspunkt for et regeringsbærende parti, men det interessante for debatten er jo, hvorfor man mener det. Kernen i denne her debat er konkurrence over for samarbejde. Kernen i debatten er, at de borgerlige partier mener, at det, der driver gymnasierne til at blive bedre uddannelsesinstitutioner, er, at de konkurrerer med hinanden.

Over for det – og i skarp kontrast – står vores holdning til, hvad der skal ske med gymnasierne og de andre ungdomsuddannelser. Vi ønsker nemlig, at de skal samarbejde om at skabe det bedst mulige uddannelsesstilbud til de unge

mennesker i Danmark. Det er kernen i diskussionen, og derfor føler vi selvfølgelig også en frustration over, at Socialdemokraterne skrider i svinget på det her. Vi mener, at Socialdemokraterne burde være en lillebitte smule klogere end de borgerlige, så de ville synes, at samarbejde var en bedre idé end en generel markedsstyring og konkurrence.

Så anerkender jeg, at man har fået nogle små forbedringer, javel, men det forandrer ikke det grundlæggende, at man underlægger gymnasierne samme markedsstruktur, som man har på de tekniske skoler og handelsskoler, med nogle bittesmå forbedringer.

Grunden til, at jeg harcelerer over det, er jo ikke, at vi går imod forandring. Vi mener sådan set, at der er masser af grund til forandring. Vi mener nemlig samarbejdet helt bogstaveligt. Vi mener, at det bør være sådan, at alle ungdomsuddannelser er på et og samme niveau, nemlig det regionale, så der er en regional forankring. Vi mener, at de bør være forankret ikke i konkurrence med hinanden, men i samarbejde med hinanden. Vi mener, at gymnasierne og det regionale niveau omkring gymnasierne skal samarbejde om det bedste uddannelsesstilbud.

Derfor er det, der står centralt for os, samarbejdet om at løfte en uddannelsesopgave og ikke et eller andet helligt markedsmantra om, at konkurrence skaber den bedste dynamik og dermed de bedste gymnasier. Det er to fuldstændig forskellige ideologier, men jeg kan forstå, at for Socialdemokraterne er de store fortællinger åbenbart døde, og derfor er man ikke i stand til at tage et ideologisk standpunkt, men alene i stand til at gå ind og få nogle bittesmå forbedringer igennem på nogle bittesmå områder, uden at det ændrer på det fundamentale. Man er, mener jeg, i gang med at skifte over til en helt anden måde at føre uddannelsespolitik på.

Så vil jeg sige, at når vi ønsker, at ungdomsuddannelserne skal have en anden styreform end denne her, er det jo bl.a., fordi vi mener, det er problematisk, at eleverne ikke har større indflydelse. Det mener vi også gør sig gældende i den nuværende form, altså at det er problematisk, at eleverne ikke har større indflydelse. Det er da fuldstændig rigtigt, at det er bedre, at de sidder der med høringsret, og at det er bedre, at de er to i stedet for en. Men fundamentalt set, hvorfor dog overhovedet lave en styreform, hvor eleverne ikke kan deltage i den demokratiske proces, det er at styre en uddannelsesinstitution? Det er borgere, som skal ud og være med-

borgere i vores samfund på et tidspunkt, og jeg mener, at det er fuldstændig fundamentalt og i øvrigt i forlængelse af, at man har gjort samfundsfag obligatorisk i gymnasiet, at eleverne får direkte indflydelse på den proces, det er at styre en uddannelsesinstitution. Det vil altså sige, at jeg ikke mener, at det er godt nok med en høringsret. Ja, ja, det er en lappeløsning, men come on: Har vi ikke flere visioner for fremtidens uddannelsesinstitutioner end lappeløsninger?

Kl. 20.35

Så til de tekniske skoler og handelsskolerne. Ministeren skriver godt nok i et svar vedrørende klassekvotienter, at det ikke er muligt at foretage en meningsfuld opgørelse af klassekvotienterne på f.eks. handelsskolerne, men det er da mærkværdigt. Ved en simpel søgning på nettet kan man finde en interessant rapport, der er udgivet af handelsskolernes ledere med titlen »Notat om skolernes økonomi 2003«. Den findes på hjemmesiden www.hfi.dk, hvis ministeren noterer, når det er så svært at få andre til at lave den slags undersøgelser.

Der fremgår det, at 213 klasser ud af 282 klasser på hxx første år startede med over 28 elever i klassen, og hovedparten af klasserne har mellem 29 og 35 elever ved skolestart. De gennemsnitlige klassekvotienter på f.eks. hxx ligger et pænt stykke over klassekvotienterne i gymnasierne. Så når vi taler om regionalt niveau, handler det ikke alene om den regionale forankring – det synes jeg sådan set burde være argument nok – nej, det handler også om, at det jo viser sig, at de politikere, der sidder regionalt, har en tendens til at tilgodese de ungdomsuddannelser en anelse mere end finansministeren. De tager større medansvar for at skabe ordentlige ungdomsuddannelser, og derfor begriber jeg ikke, at man i harmoniseringens hellige navn harmoniserer det netop det sted, hvor man har de ringeste erfaringer.

Igen mangler jeg svaret på, hvorfor man gør det. Jeg har hørt den konservative ordfører stå heroppe og sige: Vi mener nu engang, at det er bedst, at det er samlet. Jamen jeg synes også, det er fint, at det er samlet. Så lad os da prøve på at diskutere det, vi er uenige om, nemlig hvor det skal samles.

Jeg mener, at der er præcis de to problemstillinger, nemlig at forholdene er for ringe og langt ringere for de skoler, der er under staten, og at den regionale forankring selvfølgelig er bedre end en landsdækkende, eftersom det er regiona-

le skoler, og de unge bor og lever i det lokale samfund, hvor skolerne skal være.

Men så lad mig da høre modargumenterne. Dem er der ikke en eneste af de borgerlige ordførere, der har kunnet fremføre heroppefra, så det håber jeg ministeren kan komme lidt ind på.

Afslutningsvis vil jeg sige, at Enhedslisten overordnet set vil en fuldstændig anden vej end den, der lægges op til her. Vi vil et system, hvor der er gratis uddannelse, og det vil altså sige væk med den brugerbetaling, der er rundtomkring i uddannelsessystemet nu. Det var et problem, man kunne løse, når man skal snakke om økonomi på ungdomsuddannelserne. Men apropos ideologiske forskelle går jeg ud fra, at det vil regeringen ikke lægge op til, ligesom vi jo tidligere har set både S og R indføre brugerbetaling, så det går jeg ud fra ikke rigtig ligger partierne på sinde. Men igen, jeg kan jo tage fejl, og så kan ordførerne komme herop og sige det.

Så vil vi et system, hvor uddannelserne er let tilgængelige, og det vil altså sige, vi vil have, at det er lokalt forankrede og regionalt forankrede uddannelser. Vi vil have, at der samarbejdes, i stedet for at man konkurrerer på uddannelsesområdet. Derfor mener jeg, at vi skal have lavet forandringer på uddannelsesområdet, for der er indført konkurrence på visse ungdomsuddannelser med forringelser som konsekvens.

Men jeg synes samtidig, at vi skal samle ungdomsuddannelserne, og det skal vi gøre der, hvor vi har bedst erfaring, hvilket er i amterne, altså dem, der nu bliver til regionerne. Lad os samle dem under et demokratisk valgt organ i stedet for, at de bliver små, isolerede planeter, der kan konkurrere med hinanden.

Jeg tror ikke, at det på baggrund af min ordførertale kan undre nogen, at Enhedslisten ender med at stemme nej.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg tror ikke, at jeg kan overtale fru Pernille Rosenkrantz-Theil til at stemme for lovforslaget, så hun har ganske ret i sin afsluttende bemærkning.

Men jeg vil godt sige, at bortset fra fru Pernille Rosenkrantz-Theil og ganske få andre er der nu efter den debat, der har været, massiv tilslutning til, at selvejemodellen er den rigtige, og at den kombineret med taxameterprincippet giver det største institutionelle selvstyre og den største mulighed for selvstændig ledelse på uddannelsesstederne. Det er en model, der er afprøvet på erhvervsskolerne, og som erhvervsskolele-

derne er glade for. Det er en model, som nu også Rektorföreningen for gymnasierne tilslutter sig. Dermed er den sag sat på plads, nu er det modellen for fremtidens uddannelser.

Kl. 20.40

Ordförerne har svaret udmærket på alle mulige spørgsmål, der er rejst, og derfor vil jeg kun føje en ting til, nemlig om transporten. Det er jo sådan, at i forbindelse med kommunalreformen bliver ansvaret for lokal og regional offentlig servicetrafik samlet i trafikskaberne. Kommunerne får stor indflydelse på den lokale offentlige trafik, idet det er kommunerne, der bestemmer omfanget af de lokale busruter, og som betaler dem. Dermed er der skabt en klar ansvarsfordeling. Opgaverne forankres sådan, at de ansvarlige myndigheder får redskaber og tilskydning til at skabe de bedst mulige trafikale løsninger for borgerne, og der er ingen som helst grund til at tro, at kommunerne ikke skulle være interesseret i at sikre transportservice til gymnasieeleverne.

I den forbindelse er jeg så glad for fru Pernille Rosenkrantz-Theils nylige kærlighedserklæring til det lokale selvstyre, hendes ros til lokale myndigheder i modsætning til staten, fordi de lokale myndigheder tænker på borgernes ve og vel. Det kan jeg forsikre de også gør i fremtiden, når nu kommunerne skal bestille og betale transport for gymnasieelever. Så jeg tror, at man kan være ganske rolig. Med denne lille tilføjelse om transporten vil jeg takke det meget store flertal, som støtter op om denne reform, som er skelsættende for ungdomsuddannelserne i fremtiden, og som jeg tror vil komme til at stå i meget lang tid.

Jeg vil gerne til sidst bekræfte, hvad der står i den stemmeaftale, som er indgået, nemlig at vi jo mødes i gymnasieforligskredsen, altså den, der har med indholdet at gøre, og også drøfter spørgsmålet om udbud af retninger på gymnasierne, og at vi, når taxametrene skal fastsættes, vil mødes for at forsøge at opnå enighed om

dem. Men naturligvis bliver den slags fastsat på de årlige finanslove.

Hermed sluttede forhandlingen.

Formanden:

Vi venter lige et minuts tid eller to, sådan at de, der bor i udkantområderne, også kan nå frem.

Afstemming

Ændringsforslag nr. 1-4 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5 forkastedes, idet 10 stemte for, 98 imod.

Ændringsforslag nr. 18 og 40 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6-17 og 19-22 vedtoges uden afstemning.

Kl. 20.45

Ændringsforslag nr. 23 forkastedes, idet 11 stemte for, 98 imod.

Ændringsforslag nr. 29 forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 24-28, nr. 30-39 og nr. 41-47 vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget overgik derefter til tredje behandling.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

36) Anden behandling af lovforslag nr. L 107: Forslag til lov om ændring af lov om Centre for Videregående Uddannelse og andre selvejende institutioner for videregående uddannelser m.v., lov om mellemlange videregående uddannelser, lov om centre for undervisningsmidler m.v. og forskellige andre love på Undervisningsministeriets område. (Udmøntning af kommunalreformen, for så vidt angår sygepleje- og radiografiskolerne og centre for undervisningsmidler samt tekniske konsekvensændringer).

Af undervisningsministeren (Bertel Haarder). (Fremsat 24/2 2005. Første behandling 29/3 2005. Betænkning 8/6 2005).

Der var stillet 9 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget og ændringsforslagene sattes til forhandling under et.

Forhandling

Bjarne Laustsen (S):

Vi har under forhandlingerne forsøgt at få nogle indrømmelser, og det synes vi faktisk vi har fået på en række punkter, hvilket gør, at vi kan sige ja til forslaget.

Men vi synes også, at ministeren under førstebehandlingen var endda meget langt fremme i skoene. Der var nogle hørings svar, som sagde, at der var en risiko for, at der ville være mangel på sygeplejersker, og der var ministeren meget, meget hurtigt ude med at give en forklaring på, hvorfor vi havde mangel på sygeplejersker.

Ministerens nævnte to årsager. Den ene var hr. Per Kaalund, der var amtsborgmester på det tidspunkt, og som skulle være skyld i, at vi manglede sygeplejersker. Og den anden årsag var, at det var miljøministeren, der var årsag til, at vi manglede både læger og sygeplejersker. Det blev så lidt senere i debatten rettet til, at det var, mens hr. Svend Auken var arbejdsminister.

Ministerens lovede at sende forskellige redegørelser til udvalget om de her meget, meget væsentlige spørgsmål, for det er da ikke godt i et samfund med en god sundhedspolitik, at vi mangler folk i sektoren til at behandle folk. Efter adskillige dage, hvor der ikke var kommet no-

gen svar på de spørgsmål, der var rejst under førstebehandlingen, dristede jeg mig til at stille et par spørgsmål om det. Og jeg synes, at svarene er meget tynde. Jeg håber da i dag, at ministeren har nogle bedre svar end dem, han har givet til udvalget, for de er som sagt meget tynde.

Når det drejer sig om hr. Per Kaalunds tidligere indsats som amtsborgmester, så blander man både læger og sygeplejersker sammen. Det er jo sådan, at på det tidspunkt, hvor hr. Per Kaalund var amtsborgmester, var der frit optag på lægeuddannelsen. Men når det drejer sig om andre områder, tog man dem ind, som man havde aftalt, bl.a. under hensyn til de vilkår, som de økonomiske rammer tilsagde.

Jeg mangler også en klar redegørelse med dokumentation for hr. Svend Auken's indsats eller mangel på samme i forhold til, hvad undervisningsministeren mener om den daværende arbejdsminister.

Det er væsentligt for os, at vi, uanset i hvilket regi de her uddannelser ligger, er sikre på, at vi har de folk, vi skal bruge i hele sektoren. Da det er væsentlige spørgsmål, som er rejst af de høringsberettigede parter, bl.a. Dansk Sygeplejeråd, synes jeg, det er væsentligt, at vi her i dag får et svar på, om den nye reform sigter på at sørge for, at der ikke bliver mangel, og at vi får nok optag af de nævnte personalegrupper.

Formanden:

Tak til hr. Bjarne Laustsen. Så er det fru Margrethe Vestager som ordfører.

Kl. 20.50

Margrethe Vestager (RV):

Det Radikale Venstre har indgået en stemmeaftale med regeringspartierne, Dansk Folkeparti og Socialdemokratiet om L 107. Jeg skal kun gøre nogle ganske få bemærkninger, for vi er i sagens natur glade for de ændringsforslag, som er stillet.

Den ene er, at det er godt, synes vi, at vi nu får en ensartet struktur i Centre for Videregående Uddannelse med sygeplejeskolerne og radiografiskolerne, men vi ønsker os, at Undervisningsministeriet på et tidspunkt laver en udredning, for så vidt angår spørgsmålene om forvaltningslov og offentlighedslov, sådan at vi om ikke andet i hvert fald får et overblik over, hvad der gælder hvor. For vi kommer jo i den lidt mærkelige situation, at nogle skoler, når de bliver fusioneret ind i et CVU, så at sige smitter med den lovgivning, som de er bærere af. Det er